

اشاره:

هر سال، به اسفند که می‌رسیم، تنها مناسبت ملی که جلب توجه می‌کند، غیر از خود عید، روز ملی شدن صنعت نفت است. به نظرمان رسید امسال به جای این که فقط از قراردادهای خائنانه نفتی حرف بزنیم، لیستی از چند قرارداد حسرت‌برانگیز قاجاری و پهلوی ارائه دهیم. قراردادهایی که بخشی یا حتی همه ایران را مانند گوشت قربانی میان دولت‌های استعماری به غارت برده است.

آنچه ذکر می‌شود، یک پرده از خیانت دولت‌های خارجی و به خصوص انگلستان یا به قول قدیمی‌ترها؛ بریتانیای کبیر است. با خواندن این لیست به معنای جدیدی از کبیر هم پی خواهیم برد.

محمد بهمنی

۳. ایجاد فرقه‌های ضالّه بابت و بهائیت به قصد انحطاط مذهبی در ایران و در نتیجه به انحراف کشیده شدن هزاران ایرانی.

۴. تجزیه و تقسیم بلوچستان ایران در سال ۱۸۸۷ به منظور امنیت بخشیدن به مرزهای هند و به عنوان کمربند دفاعی جنوب غربی هند که مستعمره انگلیس به شمار می‌رفت.

بزرگ‌ترین مستعمره انگلستان و روسیه بود. روسیه‌ای که بزرگ‌ترین رقیب و دشمن انگلیس بود. به همین دلیل روباه پیر برای افزودن موانع جغرافیایی و سیاسی و دور کردن دست روس از هند، با حیل‌گری از ادغام بلوچستان ایران و هند، کشور جدیدی به نام پاکستان را بنیان کرد. اختلافات مذهبی پاکستان که مسلمان بودند و هندوستان که کشور هزار آیین و با غلبه بت‌پرستی بود، به این جدایی کمک کرد.

۵. نقش تاریخی انگلیس در ترویج مواد مخدر در ایران

«برادران شرلی» در دوره صفویه ترویج استفاده از مواد مخدر را در ایران شروع کردند طولی نکشید که تریاک به عنوان یک داروی خانگی جای خود را در میان ایرانیان باز کرد و بعد از مدتی دولت انگلیس اعلام کرد که سوخته تریاک را با قیمت مناسب از افرادی که از این ماده استفاده می‌کنند می‌خرد و در نهایت نیز قرارداد تالبوت (انحصار توتون و تنباکو) به ایران تحمیل شد.

۱. جدا کردن افغانستان از ایران در سال ۱۸۵۷ براساس پیمان پاریس

هرات که در زمان صفوی و حتی تا اوایل قاجار از مهمترین شهرهای خراسان به حساب می‌آمد، ادعای استقلال کرد. ناصرالدین شاه سپاهی را برای بازپس‌گیری هرات اعزام و هرات را محاصره کرد. همزمان ارتش انگلستان، بندر بوشهر را اشغال کرد و ناوگان نظامی خود را در سواحل ایران مستقر نمود و به دولت ایران پیام داد که تنها راه تخلیه بنادر ایران، عقب نشینی از هرات است. بالاخره ایران به ناچار در قراردادی که میان نماینده ایران و انگلیس در پاریس منعقد شد، هرات را به عنوان بخشی از افغانستان پذیرفت و عملاً کشور جدید افغانستان به رسمیت شناخته شد.

۲. تحمیل قرارداد رویتز (۱۸۷۲) که بر اساس آن، ایران به مدت ۷۰ سال کاملاً به انگلستان فروخته شد!

این قرارداد که با پادرمیانی روشنفکران غرب‌زده دربار قاجار، خصوصاً میرزااحسین خان سپهسالار صدر اعظم ایران امضا شد، استفاده از همه معادن، ذخائر، دریا و خشکی ایران به بریتانیای کبیر! واگذار شد. هنگامی که خبر این قرارداد به ایران رسید، آیه الله ملا علی کنی؛ مجتهد سرشناس ساکن تهران، نامه‌ای خطاب به ناصرالدین شاه نوشت و از این قرارداد و بانی آن یعنی میرزا ملکم خان ارمنی و سپهسالار به شدت انتقاد کرد. ناصرالدین شاه که هنوز در میانه مسیر بازگشت از اروپا به ایران بود، نیز از بیم شورش در پایتخت و قیام ملاعلی کنی، سپهسالار را به عنوان سفیر ایران در استامبول، به ترکیه فرستاد و در واقع بانی قرارداد به حکم ملاعلی کنی تبعید شد. این قرارداد به خاطر مخالفت‌های ملاعلی کنی، هیچ وقت اجرا نشد.

۶. معاهده گلستان

این قرارداد در سال ۱۸۱۳ میلادی، بین ایران و روسیه امضا شد.

همزمان با فعالیت‌های گاردان فرانسوی برای تقویت قوای نظامی ایران، به دنبال قتل تسلی تسیانف فرماندهی سپاه روسیه به عهده گوداویچ (Goudawitch) افتاد. گوداویچ در سال ۱۲۲۳ ه. ق به صورت کاملاً غافلگیرانه به ایروان حمله کرد، اما شکست خورد و برگشت. «عباس میرزا» برای تنبیه سپاه روسیه از تبریز به نخجوان رهسپار شد و طی چند نبرد در اطراف شهر ایروان و دریاچه «گوگچه» سپاهیان روس را مغلوب کرد.

در سال ۱۲۲۵ ه. ق. حسین خان قاجار حاکم ایروان علیه روس‌ها شورش کرد و عده زیادی از روس‌ها را به اسارت گرفت و عازم تهران کرد. این روزها (۱۲۲۶-۱۲۲۵ ه. ق) مقارن با خروج «گاردان» از ایران و ورود هیات نظامی انگلیسی به ایران بود.

در آن زمان روس‌ها خواستار صلح با ایران شدند؛ با این شرط که سرزمین‌های متصرفه در تصرف آن‌ها باقی بماند و ایران به آن‌ها اجازه عبور از داخل کشور برای حمله به عثمانی را بدهد. اما دولت قاجاری ایران این تقاضا را نپذیرفت.

پس از ورود «سرگور اوزلی» به علت رابطه دوستی که میان انگلیس و روسیه ایجاد شده بود، در پی آن شد که بین ایران و روسیه، صلح برقرار کند و خواستار آن بود که افسران انگلیسی که در سپاه ایران بودند، از جنگ با روسیه دست بردارند.

جنگ به اصرار عباس میرزا ادامه یافت و سپاه ایران در محل «اصلاندوز» کنار رود ارس مسقیم شدند. در این هنگام روس‌ها غافلگیرانه به اردوی ایران حمله کردند. اگرچه سپاه ایران مقاومت زیادی نشان دادند اما به علت اختلافاتی که بین سپاه ایران پیش آمد، نیروهای ایرانی مجبور به عقب نشینی به سمت تبریز شدند.

یکی از علل شکست قوای ایران، این بود که همواره دولت قاجار به یک دولت بیگانه اعتماد و دل می‌بست و انتظار داشت آن دولت از سرزمین ایران حفاظت و مراقبت کند. گاهی به فرانسه اعتماد می‌کردند، گاهی به انگلیس و گاهی هم به روسیه.

چون عباس میرزا در گذشته فتوحاتی انجام داده بود که منافع انگلستان را به خطر می‌انداخت، انگلیسی‌ها در صدد بودند که به نحوی جلوی طولانی شدن جنگ‌های روسیه و ایران را بگیرند.

به همین دلیل با نیرنگ‌های گوناگون، ضمن تهییج ایلات ایرانی، آن‌ها را به شورش وا داشتند. از طرف

دیگر اصرار داشتند که ایران قرارداد صلح با روسیه را امضا کند.

فرمانده سپاه روسیه پس از فتح اصلاندوز، آذربایجان را از هر دو طرف مورد تهدید قرار داد. در این زمان ترکمانان خراسان نیز شورش کردند. شاه ایران که در صدد آماده کردن سپاهی برای سرکوب نیروهای روسیه بود، به علت اوضاع ناآرام در چند جبهه تقاضای صلح کرد. انگلیسی‌ها از یک سو با ایران قرارداد داشتند که در مواقع خطر سربازهای انگلیسی در لباس ایرانی با دشمن بجنگد. ولی پس از ورود سرگور اوزلی و رابطه دوستی که با روس‌ها بوجود آورده بود و قراری که با روس‌ها بسته بود، انگلستان سربازان خود را از جبهه‌ها فراخواند و ضعف قوای نظامی ایران، شورش‌های محلی و نابسامانی در آذوقه و مهمات، فتح‌علی شاه قاجار را مجبور به صلح با روس‌ها کرد.

«میرزا ابوالحسن ایلچی» به عنوان نماینده و سرگور اوزلی نیز به عنوان واسطه از تهران عازم روسیه شدند. دولت روسیه نیز چون در این زمان سخت گرفتار درگیری و کشمکش با ناپلئون بناپارت بود، از رسیدن سفیر روسیه و تقاضای صلح استقبال کرد. قرارداد صلح در قریه «گلستان» از توابع «قره باغ» منعقد شد. این عهدنامه به وساطت و شفاعت سرگور اوزلی، نماینده روس ردیشچوف (ردیشخوف) در مقام فرماندهی نیروهای گرجستان و نماینده تهران «میرزا ابوالحسن خان ایلچی» به تاریخ ۲۹ شوال (۱۲۲۸ ه. ق) در یازده فصل و یک مقدمه امضا شد.

از جمله مناطقی که طی این قرارداد از ایران جدا شد عبارت‌انداز:

قره باغ، گنجه، شکی، شیروان، قوبا، دربند، باکو، هرجا از ولایات تالش را که بالفعل در تصرف روسیه بود، داغستان، گرجستان

۷. عهدنامه ترکمنچای

قراردادی که در ۱ اسفند ۱۲۰۶ (۲۱ فوریه ۱۸۲۸) پس از پایان جنگ ایران و روسیه در قفقاز جنوبی و آذربایجان، بین روسیه و ایران امضا شد. برای امضای این پیمان از سوی فتح‌علی شاه پادشاه ایران میرزا عبدالحسن خان و آصف‌الدوله و از سوی روسیه تزاری یوان پاسکویچ حضور داشتند.

طی این قرارداد قلمروهای باقی مانده ایران از معاهده گلستان در قفقاز شامل خانات ایروان و نخجوان به روسیه واگذار شد. ایران حق کشتی‌رانی در دریای خزر را از دست داد و ملزم به پرداخت ۱۰ کرور تومان به روسیه شد. بر طبق این قرارداد روسیه قول داد از پادشاهی ولیعهد وقت عباس میرزا حمایت کند.

۱۶. کمک‌های سیاسی، تسلیحاتی و اقتصادی به رژیم بعثی عراق برای حمله به ایران و ادامه این پشتیبانی‌ها در طول ۸ سال جنگ؛

۱۷. برنامه‌ریزی، حمایت و هدایت تحریم‌های بین‌المللی علیه ملت ایران در طول ۳۳ سال گذشته؛

۱۸. فضا سازی‌های مستمر رسانه‌ای با بکار گرفتن بنگاه‌های سخن پراکنی نظیر بی‌بی‌سی و راه‌اندازی شبکه‌های مختلف رسانه‌ای فارسی زبان در جهت براندازی و تخریب چهره نظام مقدس جمهوری اسلامی در افکار عمومی مردم دنیا، و تلاش برای نابودی فرهنگ و هویت غنی ملت عزیز ایران.

۱۹. آموزش و تجهیز و پشتیبانی از بمب‌گذاری و دیگر اقدامات تروریستی در خوزستان، حرم مطهر رضوی، سیستان و بلوچستان، حسینیه شیراز و ترور شهیدان لاجوردی و صیاد شیرازی در طی سال‌های پس از انقلاب اسلامی و خصوصاً پس از اشغال افغانستان و عراق.

۲۰. زمینه‌چینی و طراحی، آموزش، تجهیز و پشتیبانی از تروریست‌ها برای ترور دانشمندان هسته‌ای ایران همچون شهیدان علیمحمدی، شهریاری و دکتر عباسی (رئیس فعلی سازمان انرژی اتمی) و شهید رضائی‌نژاد و احمدی روشن که طبق اعتراف و تصریح جان ساورز رئیس سابق MI6 و کوپر معاون استون.

بریتانیایی‌ها با اشغال بوشهر به سوی شیراز پیشروی کرده و مناطق جنوبی ایران را به تصرف خود درآوردند.

۱۲. قرارداد آنگلو - روسی ۱۹۰۷

میان بریتانیای بزرگ و روسیه تزاری امضاء شد. بر این پایه بریتانیا پیشنهاد پاره کردن ایران به دو منطقه نفوذ را داد. منطقه شمالی به روسیه تزاری اعطا شد و منطقه جنوبی به بریتانیای کبیر. منطقه میانی باید به عنوان منطقه بی طرف کار می‌کرد. در قرارداد یا تفاهم دو طرفه انگلیس روسیه، در سال ۱۹۱۴ این یک توله را دو نیم کردند؛ شمال برای روسیه، جنوب برای انگلیس.

۱۳. زمینه‌چینی، حمایت و پشتیبانی از کودتای رضاخان از طریق سید ضیاءالدین طباطبائی، روزنامه‌نگاری که عامل سفارت بریتانیا در تهران بود.

بعد از تقریباً ۴ سال از قرارداد ۱۹۱۹ که به قرارداد وثوق الدوله نیز مشهور شد، رضاخان با بازگردانی انگلیس در سوم اسفند ۱۳۰۳ شمسی و به رأی مجلس مشروطه انگلیسی، پادشاه ایران شد و پایان قاجاریه و تأسیس رژیم پهلوی را اعلام کرد.

۱۴. نقش مستقیم در کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ (۱۹۵۳) برای همراهی با آمریکا؛

۱۵. اشغال و ویران شدن سفارت ایران در لندن و کشته شدن ۲ دیپلمات ایران؛ در ۶ روز پر تب و تاب، در اردیبهشت سال ۱۳۵۹ یعنی از روز دهم تا پانزدهم آن ماه، سفارت جمهوری اسلامی ایران در لندن به اشغال گروهی متشکل از شش مرد مسلح درآمد و ۲۶ نفر از جمله ۱۷ کارمند سفارتخانه، ۸ نفر مراجعه‌کننده و یک مأمور نگهبان انگلیسی به گروگان گرفته شدند؛ لازم به ذکر است در طول این حادثه، ۲ تن از اعضای فعال و انقلابی ایران جان باختند و بر اثر حمله یک گروه کماندوی انگلیسی به سفارتخانه، اشغالگران اصلی از بین رفتند و ساختمان سفارتخانه به صورت نیمه ویران، بر جای ماند؛ با افشای یکی از مأموران سابق سازمان پلیس مخفی انگلیس (MI6) اشغال سفارت و مرگ دیپلمات‌های ایرانی رارئیس MI6 طرح‌ریزی کرده و اجرای آن را به چند تروریست عراقی که دست‌پرورده سازمان اطلاعاتی انگلیس بودند واگذار نموده بود؛

۸. لغو قرارداد ترکمانچای

پس از این که انقلاب کمونیستی در شوروی به پیروزی رسید، «لنین» برای اثبات حسن نیت خود نسبت به ملل ضعیف جهان، لغو تمام امتیازات استعماری دولت تزاری پیشین را اعلام کرد. دولت «مصمص السلطنه» نیز از این فرصت استفاده کرد و در ۱۸ شوال ۱۳۳۶ در مصوبه‌ای، لغو قرارداد ترکمانچای و دیگر امتیازات واگذار شده به دولت روسیه تزاری را اعلام نمود که این اقدام شامل لغو امتیاز کاپیتولاسیون برای اتباع روسیه نیز می‌شد. دولت ایران چند روز بعد، مصوبه‌ای برای لغو امتیاز کاپیتولاسیون برای کشورهای دیگر نیز صادر کرد چرا که چند کشور دیگر نیز پیش از این بر اساس قراردادهایی تحت عنوان دولت «کامله الوداد» از امتیاز کاپیتولاسیون مطابق قرارداد ترکمانچای برخوردار شده بودند. مصوبه دوم همان‌طور که انتظار می‌رفت توسط دولت بریتانیا رد شد و بریتانیا تا سالها بعد حق کاپیتولاسیون یا همان حق توحش امروزی را برای خود قائل بود. تا بعد از قیام امام در ۱۳۴۰ شمسی در برابر حق کاپیتولاسیون آمریکا مسکوت ماند، ولی عملاً با پیروزی انقلاب لغو شد.

۹. تحمیل قرارداد دارسی به ایران برای اکتشافات، استخراج و غارت منابع نفتی در سال ۱۹۰۱.

قرارداد دارسی قراردادی است که «ویلیام ناکس دارسی» در سال ۱۹۰۱ با دولت ایران امضا کرد تا به اکتشاف و استخراج نفت در ایران بپردازد. از طرف ایران مظفرالدین‌شاه، امین‌السلطان، میرزا نصرالله مشیرالدوله و مهندس الممالک (نظام‌الدین غفاری) قرارداد را امضا کردند.

۱۰. به انحراف کشاندن انقلاب مشروطیت و زمینه‌چینی برای اعدام آیت الله شیخ فضل الله نوری.

۱۱. تحمیل قرار داد ۱۹۰۷

بر اساس آن ایران بین انگلستان و روسیه تقسیم شد. این قرارداد ایران را مانند یک توله، به سه قسمت روسی، انگلیسی و بیطرف تقسیم کرد. در سال ۱۳۲۵ قمری برابر ۱۹۰۷ میلادی قرارداد ۱۹۰۷ میان کشورهای روسیه و بریتانیا در منطقه «سن‌پترزبورگ» امضا شد. براساس این قرارداد ایران میان روس‌ها و بریتانیایی‌ها تقسیم شد. شمال ایران به اشغال روس‌ها درآمد و پس از جنگ جهانی اول نیز